

Sygn.akt III AUa 678/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Barbara Orechwa-Zawadzka (spr.)

Sędziowie: SA Bożena Szponar - Jarocka

SA Alicja Sołowińska

Protokolant: Barbara Chilimoniuk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 stycznia 2018 r. w B.

sprawy z odwołania L. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji wnioskodawczyni L. C.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 1 sierpnia 2017 r. sygn. akt V U 384/17

I. **oddala apelację,**

II. **złożony w dniu 24 stycznia 2018 roku na rozprawie wniosek o uwzględnienie w wysokości emerytury okresu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników przekazuje do rozpoznania organowi rentowemu.**

SSA Alicja Sołowińska SSA Barbara Orechwa-Zawadzka SSA Bożena Szponar – Jarocka

Sygn. akt III AUa 678/17

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z 1 marca 2017 r. wydaną na podstawie przepisów ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.) dokonał waloryzacji emerytury L. C. od 1 marca 2017 r.

W odwołaniu od tej decyzji L. C. wskazała, że emerytura po waloryzacji jest bardzo niska i nawet obliczona łącznie z dodatkiem pielęgnacyjnym wynosi 1.080,61 zł. Podkreśliła, że rząd w swoich obietnicach wskazywał, iż najniższe świadczenia emerytalne w 2017 r. wzrosną do 1.000 zł, tymczasem w jej przypadku taka sytuacja nie nastąpiła. Skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z 1 sierpnia 2017 r. odwołanie oddalił. Sąd ten ustalił, że do ustalenia wysokości emerytury L. C. nie zostało wykazane posiadanie co najmniej 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy uznał 19 lat, 8 miesięcy i 2 dni takich okresów, przy czym okresy nieskładkowe zostały ograniczone do jednej trzeciej okresów składkowych. Sąd odwołał się do treści art. 87 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS z którego wynika, że wnioskodawczyni nie przysługuje gwarancja najniższej emerytury. Sąd wyjaśnił również mechanizm waloryzacji emerytury przewidziany w art. 88 i 89 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którymi emerytury i renty podlegają corocznej waloryzacji od 1 marca. Waloryzacja w niniejszej sprawie została przeprowadzona na podstawie ustawy z 2 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz niektórych innych ustaw. Zgodnie z art. 5 tej ustawy waloryzacja od 1 marca polega na podwyższeniu kwoty świadczenia w wysokości przysługującej w dniu 28 lutego 2017 r. wskaźnikiem waloryzacji ustalonej zgodnie z art. 89 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie mniej niż o 10 zł. W ust. 2 zaznaczono, że waloryzacja podstawy wymiaru świadczenia z Fundusz Ubezpieczeń Społecznych polega na pomnożeniu podstawy wymiaru świadczenia przez wskaźnik stanowiący iloraz zwaloryzowanej kwoty świadczenia z Fundusz Ubezpieczeń Społecznych i kwoty tego świadczenia ustalonej na dzień poprzedzający termin waloryzacji. Do waloryzacji podstawy wymiaru świadczeń wypłacanych na podstawie ustaw, o których mowa w art. 6 ust. 1 punkt 2 i 3, przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio. Przy czym w przypadku świadczenia niższego od kwoty najniższego świadczenia, do którego nie ma zastosowania gwarancja wysokości najniższego świadczenia, o którym mowa w art. 85 ustawy zmienianej w art. 1 waloryzacja polega na podwyższeniu kwoty świadczenia w wysokości przysługującej w dniu 28 lutego 2017 r. wskaźnikiem waloryzacji ustalonej zgodnie z art. 89 tej ustawy.

Sąd pierwszej instancji wyjaśnił, że waloryzacja przeprowadzana jest od 1 marca każdego roku przy zastosowaniu procentowego wskaźnika waloryzacji i podstawą obliczenia tego wskaźnika jest średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzednim roku kalendarzowym. Wskaźnikiem cen towarów jest albo średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych, emerytów i rencistów albo średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, jeśli jest wyższy od wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych, emerytów i rencistów. Wskaźnik waloryzacji stanowi więc wyższy wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych zwiększony o co najmniej 20 procent realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym. Z tego wynika, że świadczenia są wypłacane i podwyższane o ten sam procent, w związku z tym im ktoś ma niższe świadczenie tym wzrasta ono w mniejszym tempie - waloryzacja jest mniejsza.

W założeniach do ustawy waloryzacyjnej z 2 grudnia 2016 r. przewidywano, że wskaźnik waloryzacji w 2017 r. będzie niski. Waloryzacja emerytury wnioskodawczyni została ustalona w ten sposób, że emerytura w wysokości na dzień 28 lutego 2017 r. wynosząca 1.024,91 zł została podwyższona przez pomnożenie wskaźnikiem waloryzacji 100,44 % i wyniosła 1.029,42. Jednakże kwota podwyżki emerytury okazała się niższa niż 10 zł. W związku z tym do kwoty świadczenia przysługującego na dzień 28 lutego 2017 r. wynoszącego 1.024,91 zł organ rentowy dodał kwotę waloryzacji 10 zł i w ten sposób obliczona emerytura po waloryzacji wyniosła 1.034,91 zł brutto. Sąd Okręgowy podkreślił, że mechanizm waloryzacji jest czysto matematyczny zabiegiem i w związku z tym sposób obliczenia wysokości emerytury jest prawidłowy i nie może być inny, niż wskazuje to ustawa.

Mając na uwadze powyższe Sąd pierwszej instancji stwierdził, że waloryzacja emerytury L. C. została przeprowadzona prawidłowo i oddalił jej odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniosła L. C.. Podniosła w niej, iż organ rentowy nie uwzględnił do stażu jej pracy okresu opłacania składek na ubezpieczenie rolnicze, które uiszczała do 31 marca 1996 r. Wniosła o ponowne obliczenie jej okresów składkowych i nieskładkowych oraz wysokości świadczenia emerytalnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna. Sąd pierwszej instancji dokonał w sprawie prawidłowych ustaleń faktycznych oraz właściwej oceny prawnej spornych okoliczności. Sąd Apelacyjny przyjął poczynione ustalenia faktyczne za własne, bez potrzeby

ich korekty, czyniąc je zarazem integralną częścią niniejszego orzeczenia, w konsekwencji czego nie zachodzi potrzeba ich szczegółowego powtarzania (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z 5 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98, OSNAP z 1998 nr 24, poz. 776, z 22 lutego 2010 r., I UK 233/09, lex nr 585720 i z 24 września 2009 r., II PK 58/09, lex nr 558303).

W pierwszej kolejności należy wskazać, że wbrew twierdzeniom zawartym w odwołaniu od decyzji ZUS, wysokość świadczenia emerytalnego L. C. ustalonego mocą decyzji waloryzacyjnej z 1 marca 2017 r. jest wyższa niż 1.000 zł brutto. Z treści decyzji ZUS wynika bowiem jednoznacznie, że po dokonaniu waloryzacji od 1 marca 2017 r. emerytura L. C. wyniosła 1.034,91 zł brutto i do tego świadczenia przysługuje dodatek pielęgnacyjny w kwocie 209,59 zł (łącznie jest to więc kwota 1.244,50 zł). Należy jednak zauważyć, że kwota emerytury, zgodnie z obowiązującymi przepisami, pomniejszona została o zaliczkę na podatek dochodowy odprowadzany do urzędu skarbowego w kwocie 60 zł oraz o składkę na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 93,14 zł. Po dokonaniu tych odliczeń, kwota emerytury do wypłaty od 1 marca 2017 r. wyniosła 1.091,36 zł.

Należy podkreślić, iż skarżąca nie podniosła w apelacji żadnych konkretnych zarzutów do zaskarżonej decyzji ZUS z 1 marca 2017 r., której przedmiotem była waloryzacja emerytury. Z treści apelacji oraz z twierdzeń pełnomocnika odwołującej złożonych na rozprawie apelacyjnej w dniu 24 stycznia 2018 r. wynika natomiast, że skarżąca ogólnie nie zgadza się z ustaloną kwotą świadczenia emerytalnego twierdząc, iż jest ona zbyt niska oraz zarzuca organowi rentowemu błędne ustalenie długości jej okresów składkowych i nieskładkowych. Skarżąca nie kwestionuje natomiast zastosowanego w zaskarżonej decyzji wskaźnika waloryzacyjnego czy też sposobu dokonania waloryzacji. W ocenie Sądu Apelacyjnego rację ma Sąd pierwszej instancji twierdząc, iż organ rentowy w zaskarżonej decyzji dokonał waloryzacji świadczenia emerytalnego odwołującej w sposób prawidłowy, zgodnie z przepisami art. 88-94 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Organ rentowy dokonał waloryzacji emerytury w ten sposób, że emerytura ustalona w wysokości na dzień 28 lutego 2017 r. – 1.024,91 zł została podwyższona przez pomnożenie wskaźnikiem waloryzacji - 100,44% i wyniosła 1.029,42 zł. Kwota podwyżki okazała się niższa niż 10 zł i w związku z tym wysokość zwaloryzowanej emerytury została ustalona w ten sposób, że do kwoty świadczenia przysługującego na dzień 28 lutego 2017 r. – 1.024,91 zł dodano kwotę waloryzacji - 10 zł. Emerytura po waloryzacji od 1 marca 2017 r. wyniosła więc 1.034,91 zł brutto. Skarżąca nie sprecyzowała natomiast, dlaczego jej zdaniem okresy składkowe i nieskładkowe zostały obliczone przez organ rentowy nieprawidłowo, zaś Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania prawidłowości tych wyliczeń.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwem, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (art. 477⁹ i art. 477¹⁴ k.p.c.) i tylko w tym zakresie podlega ona kontroli sądu zarówno pod względem jej formalnej poprawności, jak i merytorycznej zasadności. Postępowanie sądowe zmierza do kontroli prawidłowości lub zasadności zaskarżonej decyzji, a w związku z tym wykluczone jest rozstrzyganie przez sąd, niejako w zastępstwie organu rentowego, żądań zgłaszanych w toku postępowania odwoławczego, które nie były przedmiotem zaskarżonej decyzji (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 lutego 2012 r., II UK 275/11, Lex nr 1215286, wyrok Sądu Najwyższego z 9 września 2010 r., II UK 84/10, lex nr 661518). Sąd Apelacyjny w pełni akceptuje też stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z 19 września 2017 r. w sprawie II UK 413/16 (Legalis numer 1692586), zgodnie z którym przeniesienie sprawy na drogę sądową przez wniesienie odwołania od decyzji organu rentowego ogranicza się do okoliczności uwzględnionych w decyzji, a między stronami spornych; poza tymi okolicznościami spór sądowy nie może zaistnieć. Przed sądem ubezpieczony może żądać jedynie korekty stanowiska zajętego przez organ rentowy i wykazywać swoją rację, odnosząc się do przedmiotu sporu objętego zaskarżoną decyzją, natomiast nie może żądać czegoś, o czym organ rentowy nie decydował. Z tego względu odwołanie wnoszone od decyzji organu ubezpieczeń społecznych nie ma charakteru samodzielnego żądania, a jeżeli takie zostanie zgłoszone, sąd nie może go rozpoznać, lecz zobowiązany jest postąpić zgodnie z art. 477¹⁰ § 2 k.p.c., czyli przekazać nowe żądanie do rozpoznania przez organ rentowy.

Odnosząc się więc do zarzutu, iż organ rentowy nie uwzględnił do okresów składkowych i nieskładkowych odwołującej okresu podlegania ubezpieczeniu rolniczemu i opłacania składek na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne rolników (w latach 1990 – 1996) Sąd Apelacyjny zauważa, że w tym zakresie w aktach emerytalnych znajduje się zaświadczenie potwierdzające opłacanie przez L. C. składek na ubezpieczenie społeczne rolników (zaświadczenie KRUS, k. 17 akt emerytalnych). Z akt emerytalnych wynika jednak również, że odwołująca nie składała w organie rentowym formalnego wniosku o uwzględnienie przy obliczaniu wysokości emerytury okresów opłacania składek do KRUS, co zresztą skarżąca przyznała na rozprawie apelacyjnej. Wniosek w tym zakresie Sąd Apelacyjny przekazał zatem organowi rentowemu jako nowe żądanie, dotychczas nierozpoznawane przez organ rentowy, na podstawie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, że zaskarżona decyzja ZUS z 1 marca 2017 r. oraz wyrok Sądu pierwszej instancji odpowiadają prawu, dlatego też oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c. – punkt I sentencji wyroku. Natomiast złożony na rozprawie apelacyjnej w dniu 24 stycznia 2018 r. wniosek o uwzględnienie w wysokości emerytury okresu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników Sąd przekazał do rozpoznania organowi rentowemu – punkt II sentencji wyroku.

SSA Alicja Sołowińska SSA Barbara Orechwa-Zawadzka SSA Bożena Szponar-Jarocka